KULTUURIMINISTEERIUM

Hr Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie: 30.06.2005 nr OSIII-2-7.1/05/1004

Meie: 04.07.2005 nr 1.5-3/3448

Kultuuriministeeriumi vastus Riigikontrolli ettepanekutele Muinsuskaitseameti majandustegevuse kohta 2004. aastal

Lugupeetud härra Jüri Kõrge

Esitame alljärgnevalt oma seisukohad Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõus nr OSIII-2-5/05/63 Kultuuriministeeriumile esitatud ettepanekute kohta.

1. Ministeerium nõustub Riigikontrolli ettepanekuga ning töötab välja riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetele vastava sularahakassa eeskirja ning tagab selle rakendamise Muinsuskaitseametis.

2. Ministeerium nõustub Riigikontrolli ettepanekuga kultuuriväärtuste väljaveo seaduse eelnõu koostamise vajalikkuses. Vastavalt ministeeriumi 2005. aasta tööplaanile (ministri käskkiri 28. jaanuar 2005 nr 27) peavad kultuuriväärtuste osakond ning eelnõude ja juriidilise nõustamise osakond välja töötama seaduseelnõu "Kultuuriväärtuste väljaveo reguleerimise seadus" tähtajaga 30. detsember 2005. Nimetatud seaduseelnõu on Kultuuriministeerium esitanud Vabariigi Valitsuse 2005. aasta tööplaani. Käesoleval ajal toimub seaduseelnõu ettevalmistamine, milles osaleb ka Muinsuskaitseamet.

3. Ministeerium nõustub Riigikontrolli ettepanekuga, et Muinsuskaitseameti poolt kirjastatud trükiste osas peab olema välja töötatud reeglistik. See peaks sisaldama trükiste valiku kriteeriume ning peadirektori poolt kinnitatud trükise eelarve projekti. Peaks olema ära toodud kavandatava trükise maht, illustratsioonide arv ning maksumus, autoritasud, trükikulud ning väljaandmise eest vastutav töötaja. Trükiste väljaandmine peab olema reguleeritud ametisiseselt peadirektori käskkirjaga. Samuti tuleb trükiste jooksev arvestamine ja turustamine ametisiseselt reguleerida. Trükiste müük ning sellega seotud erinevad hinnatasandid tuleb otsustena fikseerida.
Kultuuriministeerium on seisukohal, et Muinsuskaitseameti ülesanne on nii mälestiste korrastamist ja restaureerimist tutvustava lühioskusteabe, välitööde ülevaadete kui ka teaduslike monograafiate ettevalmistamine ning väljaandmine. Kultuuripärandi säilitamine on seotud uurimisprotsessiga, samuti unikaalsete metoodikate kasutamisega ning pakub seetõttu laiemat ühiskondlikku ja rahvusvahelist huvi. Kultuurimälestiste uurimine ja restaureerimine on üks osa meie rahvusteadusest. Elanikkonna jooksev teavitamine mälestiste korrashoiu alustest, töö

Suur-Karja 23
15076 TALLINN

Reg kood: 70000941
e-mail: min@kul.ee

tel: 628 2250
faks: 628 2200

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 11.07.2005 Reg nr OSIII-2-7.1/05/1004-2

tulemustest on võrreldav tervishoiualase või liiklusohutuse vastava teavitustööga ning sellel on ka märgatav rahaline efekt.
Muinsuskaitseameti teaduslike väljaannete küsimust arutas 13.06.05. koosolekul ka Muinsuskaitse Nõukogu, kes avaldas veendumust, et olukorras, kus ükski teine riiklik institutsioon kultuurimälestiste uurimisega ei tegele, on materiaalse kultuuripärandi teaduslik uurimine, uurimise initsieerimine ja uurimustulemuste publitseerimine Muinsuskaitseameti ühe põhiülesandena vältimatu. Lisaks tervitas nõukogu Muinsuskaitseameti senist praktikat müüa oma publikatsioone kättesaadava hinnaga.

4. Ministeerium on seisukohal, et SA-lt UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon saadava renditulu suurendamine pole põhjendatud. Puudub vastuolu riigivara seaduse § 7 lõikega 3, kuna põhimõtet vältida kahju on järgitud – saadakse renditulu ja on laekumised kommunaalkulude katteks.
Kuna SA UNESCO ERK tegevust finantseerib Kultuuriministeerium, kaasneb Muinsuskaitse-ameti poolt rendi tõstmisega vastava kulu suurenemine ministeeriumi eelarves. Seega puudub otsene võimalus suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada.

5. Lõpetuseks juhime Teie tähelepanu, et aruande lk 6 olevas tabelis nr 1 (Bilansi ja tulemiaruande kirjed, 2003. a) ei anna bilansikirjete summa (nii aktiva kui passiva) tabelis fikseeritud bilansimahtu kokku.

Lugupidamisega

Siim Sukles
Kantsler

Liili Kaska 628 2285
Marju Reismaa 628 2335

MUINSUSKAITSEAMET

Hr. Jüri Kõrge
Peakontrolör
III auditiosakond
Riigikontroll

08.07.2005 nr 1.1-7/486

Kontrolliaruande eelnõule vastamine

Austatud härra Kõrge

Käesolevaga saadame Teile Muinsuskaitseameti vastuse Riigikontrolli 30.06.2005. a. kontrolliaruande eelnõule nr. OSIII-2-5/05/63.

Lugupidamisega,

Anneli Randla
Muinsuskaitseameti peadirektori asetäitja teaduse alal peadirektori ülesannetes

Lisa: vastus 11 lehel 1 eks

Uus tn 18
10111 TALLINN
Reg kood 70000958

Tel +372 640 3050
Faks +372 640 3060

E-post info@muinas.ee
http://www.muinas.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
11.07.2005 OSIII-2-7.1/05/1005-2

Muinsuskaitseameti vastus Riigikontrolli 30.06.2005. a. kontrolliaruande eelnõule nr. OSIII-2-5/05/63

Vastused on esitatud Riigikontrolli kontrollaruandes sisalduvate ettepanekute kohta peatükkide kaupa. Riigikontrolli ettepanekud on *kursiivis*, Muinsuskaitseameti vastused tavalises kirjas.

1. Raamatupidamisarvestuse korraldus ja sisekontroll

Varade arvestus: kassa- ja pangatehingute arvestus

- Tagada kohustuste lahususe põhimõtte järgimine kassapidaja tööülesannete täitmisel.

- Sõlmida materiaalse vastustuse leping kassapidaja tööülesandeid täitva töötajaga.

Vastav materiaalse vastustuse leping sõlmiti Muinsuskaitseameti raamatupidajaga 30.06.2005. Pearaamatupidaja-ökonomisti ja raamatupidajate ametijuhendisse viiakse sisse sätted, mille kohaselt täidab kassapidaja ülesandeid raamatupidaja, kelle tegevust kontrollib pearaamatupidaja.

- Täiendada ameti sisekontrollisüsteemi ja raamatupidamise sise-eeskirja selliselt, et oleks tagatud sularaha liikumise õigeaegne ja kõikehõlmav dokumenteerimine, allesoleku perioodiline ning erakorraline kontroll.

Muinsuskaitseamet täiendab oma raamatupidamise sise-eeskirja hiljemalt 01.10.2005, viies sisse sätted, mis tagavad sularaha kvartaalse liikumise (tihedam sularaha liikumine ei ole võimalik seoses ameti maakonna-kontorite laialipaiknemisega üle vabariigi). Samuti ootame Kultuuriministeeriumi poolt kehtestatud riigi raamatupidamise üldeeskirjaga vastavuses olevat raamatupidamise sise-eeskirja, millega määrataks täiendavad nõuded ministeeriumi koosseisus olevatele üksustele.

Varade arvestus: põhi- ja väheväärtuslike varade arvestus

- Tagada aastainventuuride nõuetekohane korraldamine ja inventuuritulemuste kajastamine raamatupidamisarvestuses.

Muinsuskaitseamet tunnistab oma tegematajätmist põhivara inventuuride läbiviimisel. Alates 2005. aastast garanteerime nõuetekohase põhivara aastainventuuri läbiviimise iga aasta IV kvartalis.

- Täiendada ameti raamatupidamise sise-eeskirja selliselt, et oleks tagatud väheväärtusliku vara arvestus ja säilimine, ning kehtestada immateriaalse põhivara amortisatsiooninormid, lähtudes nende kasulikust elueast.

Muinsuskaitseamet täiendab oma raamatupidamise sise-eeskirja hiljemalt 01.10.2005, kehtestades selles väheväärtusliku vara maksumuse piirnormid, arvele võtmise korra ja väheväärtusliku vara inventeerimise korra (toimub kord aastas samaaegselt koos põhivara inventuuri läbiviimisega). Immateriaalse põhivara amortisatsiooninormid on amet kehtestanud juba 01.01.2005.

- Viia riigivararegistri andmed vastavusse tegelike andmetega.

Muinsuskaitseamet viib andmed vastavusse hiljemalt 31.12.2005.

Tulud: tulud majandustegevusest

- Ettepanekud Kultuuriministrile: otsustada, milliseid trükiseid Muinsuskaitseameti poolt kirjastatuna vajab muinsuskaitsealane tegevus ning kas teaduslike monograafiate väljaandmine peaks olema Muinsuskaitseameti ülesandeks.

Muinsuskaitseamet soovib siinkohal esitada ka omapoolse seisukoha. Amet lähtub oma trükiste väljaandmisel järgmistest õigusaktidest (tekstid vt. lisa): 1. Muinsuskaitseameti põhimäärus (§ 8 pp 11, 14 ja 15); 2. Riigikogu poolt ratifitseeritud konventsioonid ja rahvusvahelised hartad (Ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon, art 27; Arheoloogiapärandi kaitse Euroopa konventsioon, art 7; Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsioon, art 15; Veneetsia Harta, art 16; Firenze Harta, art 25); 3. riiklik programm „Pühakodade säilitamine ja areng" (p 4.1.1.3).

Vastavalt Muinsuskaitseameti põhimääruse § 16 korraldab ja koordineerib ameti muinsuskaitsealaseid alus- ja objektiuuringuid, teadus- ja publitseerimisalast tegevust ameti peadirektori asetäitja teaduse alal.

Lisaks sellele lähtub Muinsuskaitseamet oma trükiste kavandamisel rahvusvahelisest praktikast. Kõigi Euroopa riikide riiklikud muinsuskaitse institutsioonid annavad välja trükiseid infovoldikutest teaduslike monograafiateni. Meile on enim eeskujuks olnud Põhjamaade, Suurbritannia ning Läti ja Leedu vastavate institutsioonide publikatsioonid ning nende levitamise poliitika. Mõned näited: Rootsi Riiklik Muinsuskaitseamet on juba üle 100 aasta välja andnud teaduslike monograafiate seeriat „Rootsi kirikud"; analoogseid kirikute seeriaid ilmutavad Soome, Taani ja Norra riiklikud muinsuskaitse asutused. Läti Riiklik Muinsuskaitseinspektsioon annab välja nii mälestisi üldiselt tutvustavat kui ka ohustatud mälestiste kohta eraldi trükiste sarja. Kõigi eelnimetatud riikide muinsuskaitse institutsioonid publitseerivad ajalooliste hoonete, linnakeskuste, arheoloogiliste alade, vallasvara jms hoolduseks ja restaureerimiseks nii lihtsaid juhiseid omanikele, metoodilisi materjale praktikutest konservaatoritele, kui ka teaduslikke uurimusi näiteks materjaliteaduste vallast. Muinsuskaitseameti raamatukogus on üle 100 kõvakaanelise värvitrükis raamatu, mille on kirjastanud ning meile tasuta andnud Euroopa erinevad muinsuskaitse asutused.

Muinsuskaitseamet esitas 2004. a. teadustegevuse töövaldkonna (sh publikatsioonid) aruande ja 2005. a. plaanid Kultuuriministeeriumi juures tegutsevale Muinsuskaitse Nõukogule 10.12.2004. Nõukogu tunnustas ametit teadustegevuse töövaldkonnas seni tehtu eest ning kiitis põhimõtteliselt heaks kavandatud tegevuse 2005. aastaks (vt. protokolli lisas). Muinsuskaitse Nõukogu arutas 13.06.2005 ameti poolt kirjastatavate teaduslike väljaannete küsimust ning avaldas veendumust, et olukorras, kus ükski teine riiklik institutsioon kultuurimälestiste uurimisega ei tegele, on materiaalse kultuuripärandi teaduslik uurimine, uurimise initsieerimine ja uurimustulemuste publitseerimine Muinsuskaitseameti ühe põhiülesandena vältimatu. Lisaks tervitas nõukogu Muinsuskaitseameti senist praktikat müüa oma publikatsioone kättesaadava hinnaga (vt. protokolli lisas).

Muinsuskaitseameti trükistel on kaks põhieesmärki: mälestiste tutvustamine ning mälestiste kaitse ja hooldamise propageerimine. Mälestiste tutvustamise alla käivad trükised lihtsatest infovoldikutest kuni teaduslike monograafiateni. Need võivad hõlmata tervet mälestiste liiki, maakonda või olla pühendatud vaid ühele mälestisele. Mälestiste kaitse ja hoolduse kohta võivad materjalid varieeruda paarilehelisest üldinfot pakkuvast voldikust restaureerimismetoodiliste süvakäsitlusteni. Ka trükiste sihtgrupid on erinevad – ennekõike peaks trükised olema suunatud laiemale publikule, kuid ei saa puududa ka restauraatoritele, arheoloogidele jt. professionaalsetele gruppidele suunatud väljaanded.

Sellest tulenevalt publitseerib Muinsuskaitseamet praegu järgmisi sariväljaandeid:

1. restaureerimisalaste infovoldikute seeriat;
2. Rootsi Riigi Muinsuskaitseameti restaureerimisõpikute tõlkesarja;
3. muinsuskaitse aastaraamatut (alates 2005);
4. aastaraamatut „Arheoloogilised välitööd Eestis";
5. pühakodade programmi raames monograafiate sarja „Eesti Kirikud".

Lisaks sellele publitseerib Muinsuskaitseamet ühekordseid trükiseid mälestiste ja nende kaitse kohta, osaliselt pühakodade programmi raames (nt. 2005-06: seenkahjustused hoonetel, kirikute hooldusjuhend, Jõelähtme kiriku kroonika). Samuti toetab Muinsuskaitseamet võimaluse korral teiste asutuste poolt välja antavaid, kuid muinsuskaitsealase töö seisukohalt olulisi trükiseid.

- Sihtfinantseerimise vahendeid arvestada raamatupidamises vastavalt üldeeskirjas ja Raamatupidamise Toimkonna juhendis sätestatule.

Muinsuskaitseamet parandab 2005. aastal laekunud vahendid riigikassas ja garanteerib sihtfinantseerimise nõuetekohase arvestuse edaspidi.

- Ruumide rendile andmisel lähtuda riigivaraseadusest ja sõlmitud lepingutest.

Ruumide rendile andmisel on Muinsuskaitseamet lähtunud riigivaraseadusest ja lähtub sellest ka edaspidi. Ametil on kaks ruumide rendileandmise lepingut. Esimene, Pikk tn 2 rendileping OÜ-ga M. Villadisain lõpeb 01.07.2005. Kultuuriministeerium on läbi viinud Pikk tn 2 ruumide üürileandmise avaliku enampakkumise, mille tulemusel jõustub alates 1. juulist uus üürileping. Muinsuskaitseamet täidab selle lepinguga võetud kohustusi.

Äriruumi üürileping UNESCO Eesti Rahvusliku Komisjoniga – Muinsuskaitseamet on kõik lepingus võetud kohustused täitnud. Võimalik on vaid teha UNESCO Eesti Rahvuslikule Komisjonile ettepanek üüri suurendamiseks.

- Nõuda raamatupidamiselt analüütilise arvestuse pidamist trükiste kaupa ning inventeerida varusid aasta lõpu seisuga.

Muinsuskaitseamet seab sisse analüütilise arvestuse müügiks minevate trükiste kohta iga trükise kaupa hiljemalt 31.12.2005. Varasema ebaregulaarse inventeerimise asemel (vastavalt vajadusele) hakatakse inventeerima trükiste jääki kord aastas (aasta lõpu seisuga) alates 31.12.2005. Vastavalt täiendatakse ka raamatupidamise sise-eeskirja.

- Sõlmida lepingud kõikide jae- ja hulgimüüjatega, et oleks fikseeritud osapoolte õigused, kohustused ja vastutus.

Muinsuskaitseamet sõlmib lepingud kõigi suuremate jae- ja hulgimüüjatega hiljemalt 31.12.2005. Amet ei pea otstarbekaks sõlmida lepinguid usaldusväärsete partneritega (nt. riiklikud muuseumid), kes müüvad vaid üksikuid eksemplare ameti trükistest. Neile on otstarbekas anda ka edaspidi trükiseid müüki saatelehtede alusel.

- Trükiste müügihinna kehtestamisel lähtuda tehtud kulutustest.

Muinsuskaitseameti põhiülesanneteks on vastavalt oma põhimääruse §8 algatada ja korraldada muinsuskaitsealaseid teaduslikke ja rakenduslikke uuringuid, koguda, koostada ja levitada muinsuskaitsealast teavet ja metoodilisi materjale ning korraldada muinsuskaitsealast propagandat. Ameti põhiülesanne ei ole teenida kasumit. Seega lähtub amet oma trükiste

müügihinna kehtestamisel tehtud kulutustest, kuid samas ka kättesaadavuse printsiibist. Viimasel seisukohal on ka Kultuuriministeeriumi juures tegutsev Muinsuskaitse Nõukogu (vt. protokolli lisas).

Tulud: tulud riigilõivudest

- Võtta kasutusele infosüsteem (analüütiline arvestus), milles kajastuksid klientide ja kuupäevade kaupa nii lõivudega maksustatud toimingud kui ka laekumised.

Alates 01.06.2005 on Muinsuskaitseametil asutusepõhine viitenumber Maksu- ja Tolliametis (nr 2900073481), mis tagab riigilõivude laekumise parema jälgimise. Alates 01.09.2005 täiendatakse ameti restaureerimisosakonnas tegevuslubade registreerimise tabelit riigilõivude laekumise veeruga taotluse esitajate ja kuupäevade kaupa. Restaureerimisosakond esitab vastavad andmed kord kvartalis raamatupidamisele.

Tulud: tulud trahvidest

- Nõuda raamatupidamiselt trahvide ja sunniraha tulude tekkepõhist arvestust. Selleks kohustada väärtegusid menetlevaid ning sunniraha korraldavaid ametiisikuid esitama sunnivahendite rakendamise dokumentide koopiad raamatupidamisele.

- Nõuda raamatupidamiselt trahvide ja sunniraha nõuete arvestamiseks vastava analüütilise arvestuse sisseviimist.

Muinsuskaitseametis juba sisseviidud korra kohaselt saadab juriidiline nõunik pärast täitemenetluse algatamist kohtutäiturile edastatud täitekorralduse koopia raamatupidamisele. Raamatupidamine võtab nõude tekkepõhiselt arvele. Vajadusel täiendame ameti raamatupidamisalaste dokumentide menetlemise korda või raamatupidamise sise-eeskirja ka vastava sättega (täitemenetluse algatamisel väärteoasjas või sunniraha kohaldamiseks edastab juriidiline nõunik täitekorralduse koopia raamatupidamisele nõude analüütiliseks arvestuseks).

Tulud: muud tulud

- Inventeerida bilansipäeva seisuga kõik nõuded ja kohustused.

Muinsuskaitseamet inventeerib kõik nõuded ja kohustused 31.12.2005.

- Selgitada kohtuotsuste põhjal ameti kasuks väljamõistetud summad ja nende tegelik laekumine ning võtta laekumata nõuded arvele. Edaspidi pidada analüütilist arvestust erinevate nõuete kaupa.

Muinsuskaitseameti kasuks väljamõistetud summad on ameti juriidilise nõuniku poolt 30. juuni seisuga välja selgitatud (selgusid: 1. nõue Kardo Tamme vastu Tallinna Ringkonnakohtu 30.09.2004 otsusest 30 000.- ulatuses, aluseks Pärnu maakohtu 19.05.2004.a. otsuse muutmata jätmine; 2. nõue Jaanus Saare ja Meelis Saare vastu Tartu maakohtu otsusest 07.10.2002 3000.- ulatuses). Nõuded on raamatupidamises tekkepõhiselt arvele võetud.

Tegevuskulud: kinnismälestiste avarii-, restaureerimistööde ja sakraalehitiste programmi raha kulutamine

- Täiendada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud mälestistel teostatavate tööde tellimine isikutelt, kellele amet on väljastanud tegevusloa.

Nimetatud sätte täitmise kontrolli kohustus on ameti restaureerimisosakonnal. Lisaks restaureerimisosakonnale pannakse kontrollimise kohustus alates 01.09.2005 ka järelevalveosakonna maakondade vaneminspektoritele.
Lisaks sisaldub nimetatud kohustus Toetuse sihtotstarbelise kasutamise lepingus, p. 3.1: Omanik kohustub Toetust kasutama sihtotstarbeliselt punktis 2.1. märgitud Tööde eest tasumiseks, kusjuures töövõtja(te)ks valitakse mälestistel tegevusluba omav(ad) ettevõtja(d), Töid tehakse Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud projekti järgi ja tagatakse Tööde muinsuskaitseline järelevalve;

- Täiendada ja täpsustada lepinguvormi selliselt, et oleks sätestatud sanktsioonid lepingutingimuste rikkumisel ning välistatud lepingusätete mitmeti tõlgendamine.

Alates oktoobrist 2004 täiendati ja täpsustati ameti varemkehtinud lepinguvormi ning lisati sellele sätted vastavuses Vabariigi Valitsuse 7. septembri 2004. a. määrusega nr 294 kehtestatud "Riigieelarvest mälestise hooldamiseks, sealhulgas valve- ja signalisatsioonisüsteemi paigaldamiseks, mälestise konserveerimiseks, restaureerimiseks või optimaalsete säilitustingimuste loomiseks toetuse taotlemise, taotluse menetlemise ja toetuse andmise aluste ja korra" (RT I 2004, 67, 466) § 7 lõikele 1, sh ka lepingupoolte õigused, kohustused ja vastutus. Lepingu p. 3 näeb välja järgmine:

3. Omanik:

3.1. kohustub Toetust kasutama sihtotstarbeliselt punktis 2.1. märgitud Tööde eest tasumiseks, kusjuures töövõtja(te)ks valitakse mälestistel tegevusluba omav(ad) ettevõtja(d), Töid tehakse Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud projekti järgi ja tagatakse Tööde muinsuskaitseline järelevalve;
3.2. tagab Toetuse ulatuses tehtavate Tööde lõpetamise ... (kuupäev), kusjuures Tööde vastuvõtukomisjoni kutsutakse Muinsuskaitseameti ... (maakond) vaneminspektor ja koopia Tööde vastuvõtuaktist antakse Muinsuskaitseametile;
3.3. kohustub esitama hiljemalt ... (kuupäev) Muinsuskaitseametile kirjaliku aruande (koos koopiatega kuludokumentidest) Toetuse kasutamise kohta ja koostöös ettevõtja või muinsuskaitselise järelevalve teostajaga Tööde muinsuskaitselise aruande (v.t. kultuuriministri 30. juuni 2003.a määrusega nr 8 kehtestatud „Muinsuskaitselise järelevalve kord“ (RTL 2003, 83, 1229)!);
3.4. kohustub Toetuse mittekasutamisel või mittesihtotstarbelisel kasutamisel tagastama Toetuse Muinsuskaitseametile täies ulatuses;
3.5. kohustub Toetuse osalisel kasutamisel tagastama Toetuse järelejäänud osa Muinsuskaitseametile.

Alates 01.09.2005 täpsustab amet lepinguvormi ka toetuse saaja poolt lepingusätete rikkumise juhtumi korral sanktsioonide rakendamise (toetussumma tagasimaksmise kord, tähtajad ja viivised) osas.

- Lepingu täitmise aruannete kontrollimisel dokumenteerida kontrolli tulemused ja rikkumiste ilmnemisel nõuda antud toetused tagasi.

Alates 01.09.2005 dokumenteeritakse ameti restaureerimisosakonnas eraldi kõik lepingute täitmise aruanded (senini fikseeriti tabelis aruande esitamise fakt) ning rikkumiste ilmnemisel algatatakse koostöös juriidilise nõunikuga menetlus toetuste osaliseks või täielikuks tagasisaamiseks.

Tegevuskulud: personalikulude arvestus, majandamiskulude arvestus, maksukohustused

- Viia teenistujate palgaastmed vastavusse riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seaduses kehtestatuga.

Ameti teenistujate palgaastmed viiakse vastavusse riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seaduses kehtestatuga 01.09.2005. Märgime siinkohal küll ära nimetatud seaduses kehtestatud palgaastmestiku vananemise ning seega ka antud tegevuse vähese kasuteguri ja otstarbekuse. Vanemametniku (ehk kõrgharidusega erialatöötaja) lubatud maksimaalne palgaaste on 26 ehk 5390 krooni, osakonnajuhtaja maksimaalne palgaaste 27 ehk 5820 krooni – ja seda olukorras, kus Vabariigi Valitsus ja teenistujate ametiliitude keskorganisatsioon TALO leppisid juba 2004. a lõpus kokku, et kõrgharidusega ametiühingusse kuuluvate töötajate palga alammäär on alates 2005. aastast 5960 krooni.

- Vältida kulutusi, mis on käsitatavad erisoodustustena ja toovad kaasa täiendavat kulu.

- Arvestada, deklareerida ja maksta erisoodustustena käsitatavatelt kulutustelt maksuseaduste alusel ettenähtud maksud.

Muinsuskaitseamet vaatab üle 2004.-2005. a tehtud kulud, mis on käsitletavad erisoodustusena ning püüab vältida tulevikus selliste kulude tekkimist.

Muud tähelepanekud

- Mälestistega seotud tööde tellimisel lähtuda muinsuskaitseseadusest ning sõlmida lepingud ainult muinsuskaitsealaseid tegevuslube omavate füüsiliste ja juriidiliste isikutega.

Kontrolli kohustus on ameti restaureerimisosakonnal. Lisaks restaureerimisosakonnale pannakse kontrollimise kohustus alates 01.09.2005 ka järelevalveosakonna maakondade vaneminspektoritele.
Lisaks sisaldub nimetatud kohustus Toetuse sihtotstarbelise kasutamise lepingus, p. 3.1: Omanik kohustub Toetust kasutama sihtotstarbeliselt punktis 2.1. märgitud Tööde eest tasumiseks, kusjuures töövõtja(te)ks valitakse mälestistel tegevusluba omav(ad) ettevõtja(d), Töid tehakse Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud projekti järgi ja tagatakse Tööde muinsuskaitseline järelevalve;

- Asjade soetamisel ja teenuste tellimusel lähtuda riigihangete seadusest, mis tagab kasutatavate rahaliste vahendite kõige ratsionaalsema ja säästlikuma kasutamise.

Muinsuskaitseamet ei ole antud juhul rikkunud riigihangete seadust. Amet lähtus arvutite ostul PT Mikro AS-ilt kultuuriministeeriumi poolt 2001. a. tehtud IT-alase riigihanke tulemustest kui ministeeriumi koosseisu kuuluv asutus. Amet lähtub oma hangete teostamisel riigihangete seadusest ja heast tavast, mis tagab kasutatavate rahaliste vahendite kõige ratsionaalsema ja säästlikuma kasutamise.

2. Eelarve planeerimine ja täitmine

- Eelarve koostamisel võtta arvesse kõiki ameti tegevuse tulemusena saada olevaid tulusid.

- Pidevalt jälgida tegevuskulude eelarve täitmist ja vajaduse korral eelarvet korrigeerida.

- Täiendada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud väljamaksete tegemine vastavuses riigieelarve seadusega määratud ja ametile kinnitatud eelarvekulude liigenduse ja sisuga.

Amet võtab arvesse kõiki prognoositavaid ameti tegevuse tulemusena saada olevaid tulusid 2007. ja järgnevate aastate eelarve projekti koostamisel.

Ameti 2004. a majanduskuludesse ei olnud planeeritud Pikk tn 2 ruumide edasiantud kulusid tuludena, kuid samas ei olnud eelarvesse planeeritud ka neid kulusid, ehk oli arvestatud koheselt vähendatud kuludena – summad ei olnud ei tuludes ega ka kuludes. Muinsuskaitseamet parandab vea ning kajastab edaspidi edasiantud kuludest saadud tulud majandustegevusest saadud tulude all ja kulud tegelike kulude all.

Ameti raamatupidamine jälgib tegevuskulude eelarve täitmist kvartaalselt ning korrigeerib eelarvet aasta III kvartali lõpus või IV kvartali jooksul, kuna tegevuskulud kvartaalselt erinevad (aasta alguses on suuremad administreerimiskulud, II ja III kvartalis suurenevad autokulud).

Samuti pööratakse edaspidi rohkem tähelepanu, et kinnitatud eelarvekulude liigendus oleks vastavuses riigieelarve seadusega määratud eelarvekulude liigenduse ja sisuga.

Anneli Randla
Muinsuskaitseameti peadirektori asetäitja teaduse alal peadirektori ülesannetes

LISA

Väljavõtted õigusaktidest ja Muinsuskaitse Nõukogu protokollidest:

1. Muinsuskaitseameti põhimäärus (kultuuriministri 28. märtsi 2002. a määrus nr 6 (RTL 2002, 48, 666, muudetud järgmiste määrustega (kuupäev, number, avaldamine Riigi Teatajas, jõustumise aeg): 15.12.2003 nr 22 (RTL 2003, 129, 2090), jõust. 19.01.2004, 28.05.2004 nr 5 (RTL 2004, 73, 1198), jõust. 15.06.2004, 18.01.2005 nr 1 (RTL 2005, 16, 156), jõust. 30.01.2005:

§8. Amet oma põhiülesannete täitmiseks:

11) algatab ja korraldab muinsuskaitsealaseid teaduslikke ja rakenduslikke uuringuid;
14) kogub, koostab ja levitab muinsuskaitsealast teavet ja metoodilisi materjale ning korraldab nende kasutamist oma arhiivi ja raamatukogu kaudu;
15) korraldab muinsuskaitsealast propagandat;

§16. Ameti peadirektori asetäitja teaduse alal:
1) korraldab ja koordineerib ameti muinsuskaitsealaseid alus- ja objektiuuringuid, teadus- ja publitseerimisalast tegevust;

2. Ülemaailmne kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon (vastu võetud 16. novembril 1972, Riigikogu poolt ratifitseeritud 05. aprillil 1995)

Artikkel 27
1. Käesoleva konventsiooni osalised riigid püüavad kõiki vastavaid vahendeid ja eriti selgitustöö- ja informatsiooniprogramme kasutades tugevdada oma rahvaste austust ja kiindumust konventsiooni 1. ja 2. artiklis määratletud kultuuri- ja looduspärandi vastu.
2. Nad kohustuvad informeerima üldsust laialdaselt seda pärandit ähvardavatest ohtudest, samuti abinõudest, mida rakendatakse käesoleva konventsiooni täitmiseks.

3. Arheoloogiapärandi kaitse Euroopa konventsioon (sõlmitud Vallettas 16. jaanuaril 1992, Riigikogu poolt ratifitseeritud 23. oktoobril 1996)

Artikkel 7
Arheoloogiliste leidude uurimise ja nende kohta teadmiste levitamise hõlbustamiseks kohustub iga pool:
i koostama või ajakohastama oma jurisdiktsiooni alla kuuluva ala arheoloogiliste leiupaikade ülevaateid, arvestust ning kaarte;
ii võtma kõikvõimalikke praktilisi meetmeid, tagamaks kirjastamiskõlblike teaduslike kokkuvõtete koostamise vahetult arheoloogiliste tööde lõppemise järel enne põhjalike uurimistulemuste publitseerimist.

4. Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsioon (sõlmitud Granadas 3. oktoobril 1985, Riigikogu poolt ratifitseeritud 23. oktoobril 1996)

Artikkel 15
Iga pool kohustub:
1 arendama avalikkuse informeeritust arhitektuuripärandi konserveerimise väärtusest nii kultuurilise identiteedi elementide kui ka inspiratsiooni ja loovuse allikana praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks;
2 edendama sel eesmärgil informatsiooni levitamise ning informeerituse parandamise poliitikat, eriti kaasaegse side ja areneva tehnoloogia kasutamise teel, pidades silmas iseäranis:
a avalikkuse huvi tõstmist või suurendamist juba koolieast peale pärandi kaitsmise ja ehitusliku keskkonna ja arhitektuuri kvaliteedi vastu;
b kultuuripärandi ühtsuse ning arhitektuuri, kunsti, rahvakommete ja elulaadide vahel eksisteerivate seoste näitamist nii Euroopa, rahvuslikul kui ka regionaalsel tasandil.

5. ICOMOSi Veneetsia Harta – Mälestiste ja ajalooliste paikade konserveerimise ja restaureerimise rahvusvaheline harta (vastu võetud 31. mail 1964)

Artikkel 16.

Konserveerimis - restaureerimis-, samuti arheoloogiliste töödega peab alati kaasnema põhjalik dokumentatsioon analüütiliste ja kriitiliste aruannete näol, mis on illustreeritud jooniste ja fotodega. Dokumentatsioon peab hõlmama läbiviidavate tööde kõiki faase, nagu näiteks mistahes osade, samuti tööde käigus avastatud tehniliste ja formaalsete elementide eemaldamist, kindlustamist, paigutamist vastavatele kohtadele või täiendamist. Dokumentatsioon peaks paiknema mõne ühiskondliku organisatsiooni arhiivis, et uurijad seda kasutada saaksid. Soovitav on taoliste materjalide publitseerimine.

6. ICOMOSi Firenze Harta – Ajalooliste parkide kaitse harta (vastu võetud 21. mail 1981)

Artikkel 25.

Ajalooliste parkide vastu tuleb äratada huvi kõikvõimalikel viisidel, mis rõhutavad parkide väärtust kultuuripärandina, soodustavad nende hindamist ja suurendavad teadmisi parkide kohta. Selleks võivad olla teadusuuringute edendamine; rahvusvaheline informatsiooni vahetamine ja levitamine; trükiväljaanded, sealhulgas populaarteaduslikud; parkide külastamise soodustamine sobiva kontrolli all ning meedia käsutamine, et tõsta teadlikkust looduse ja ajaloopärandi austamise vajalikkusest. Kõige väljapaistvamad ajaloolised pargid esitatakse maailmapärandi nimekirja kandmiseks (The World Heritage List).

7. Riiklik programm „Pühakodade säilitamine ja areng" (koostatud 31. detsembriks 2002, Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud 11. märtsil 2003)

4.1. Alamprogrammid /.../

4.1.1. Teaduskülje arendamine /.../

4.1.1.3. Publitseerimine ja populariseerimine

- **Ajalugu**. Käesoleva alamprogrammi raamidesse peaks mahtuma maakondlike kirikuajalooliste kogumike koostamine ja väljaandmine. Seni on erineva koostamisprintsiibi ja sisumahuga ilmunud Saaremaa, Viljandimaa, Järvamaa ja Raplamaa kogumikud. Neist viimane (K. Markus. *Raplamaa kirikud.* Muinsuskaitseamet, 2002), mis hõlmab kõikide konfessioonide kirikuid, võiks olla järgnevate tööde formaadi eeskujuks.

Koordineerima ja aktiviseerima peab seni küllalt juhuslikku üksikobjekte tutvustavate väljaannete (voldikud, brošüürid) koostamist.

Ses valdkonnas vajab kindlasti jätkuabi alustamisel olev üksikobjektide monograafiliste käsitluste sari.

Temaatiliste väljaannete viimase aja parimaks näiteks on Egle Tamme "Moodsad kirikud", Eesti Arhitektuurimuuseum, 2001. Selles valdkonnas on üheks oluliseks projektiks varemetes ja hävimisohus kirikute dokumenteerimine, kuna paljudele objektidele oleks selline jäädvustamine hetkel ainsaks säilimisvõimaluseks (näiteks lähiajal kokkuvarisev Kaika EAÕK).

- **Restaureerimine-konserveerimine ja hooldus.** Tähtsaimaks töölõiguks on valdajatele ja praktikutele suunatud metoodiliste juhendmaterjalide publitseerimine. See tähendab Muinsuskaitseameti poolt edukalt käivitatud tõlke- ja originaalmaterjalide (näit. Kirikute hooldamine, 1996; Kirikute kütmine, 1999) väljaandmise jätkamist.

Algatama peab olulisemate restaureerimistööde aruannete publitseerimise.

Kokkuvõte: alamprogrammi tähtsamad ülesanded:

- /.../
- Ajalooalaste, restaureerimisteoreetiliste ja -praktiliste ning hooldusteemaliste materjalide koostamine ja publitseerimine

8. VÄLJAVÕTE MUINSUSKAITSE NÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLLIST

Tallinn 10. detsember 2004

Võtsid osa: Priit Herodes, Mart Kalm, Mart Keskküla, Krista Kodres, Valter Lang, Toomas Tamla, Heino Uuetalu, Trivimi Velliste, Helje Vernomasing

Puudusid: Kaur Alttoa, Heiki Pärdi, Urve Sinijärv

Juurde kutsutud: Agne Trummal, Anneli Randla (Muinsuskaitseamet);

Leele Välja (TKVA)

Juhatas Toomas Tamla

Protokollis Carolin Pihlap

MUINSUSKAITSE NÕUKOGU PÄEVAKORRAS:

/.../

5. Muinsuskaitseameti teadustegevuse töövaldkonna aruanne ja tulevikuplaanid.

Nõukogu tunnustas Muinsuskaitseametit teadustegevuse töövaldkonnas senitehtu eest ning kiitis põhimõtteliselt heaks kavandatud tegevuse 2005. aastaks.

9. VÄLJAVÕTE MUINSUSKAITSE NÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLLIST

Tallinn 13. juuni 2005

Võtsid osa: Kaur Alttoa, Mart Kalm, Mart Keskküla, Krista Kodres, Valter Lang, Heiki Pärdi, Toomas Tamla, Heino Uuetalu, Trivimi Velliste, Helje Vernomasing

Puudusid: Priit Herodes, Urve Sinijärv

Juurde kutsutud: Agne Trummal, Anneli Randla, Ilme Mäesalu (Muinsuskaitseamet)

Boris Dubovik (Tallinna Kultuuriväärtuste Amet)

Juhatas Toomas Tamla

Protokollis Carolin Pihlap

MUINSUSKAITSE NÕUKOGU PÄEVAKORRAS:

1. **Muinsuskaitseameti teaduslikest väljaannetest.**

OTSUSTATI:

Nõukogu on veendumusel, et olukorras, kus ükski teine riiklik institutsioon kultuurimälestiste uurimisega ei tegele, on materiaalse kultuuripärandi teaduslik uurimine, uurimise initsieerimine ja uurimustulemuste publitseerimine Muinsuskaitseameti ühe põhiülesandena vältimatu. Muinsuskaitsealaste teaduslike väljaannete kirjastamise kohustus tuleneb ka Riigikogu poolt ratifitseeritud rahvusvahelistest konventsioonidest (nt „Arheoloogiapärandi kaitse Euroopa konventsioon“ artikkel 7) ning Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud riiklikust programmist “Pühakodade säilitamine ja areng”. Nõukogu tervitab Muinsuskaitseameti senist praktikat müüa oma publikatsioone kättesaadava hinnaga.